

Defensie

**Bijdrage MIVD/AAR/Team Irak
CVIN van 19 september 2003**

Land/regio

Irak

Titel/onderwerp

- De *Iraqi Governing Council* (IGC)
- Opbouw nieuwe leger
- Openbaar optreden paramilitairen in zuid Irak

De Iraqi Governing Council (IGC)

(O) De *Iraqi Governing Council* (IGC) deed zijn intrede op 13 juli 2003 na langdurig overleg tussen de verschillende Iraakse partijen en de *Coalition Provisional Authority* (CPA). Het 25-koppig IGC moet de aanzet zijn tot een herstructurering van het Iraakse politieke bestel. De leden vertegenwoordigen een breed scala aan politieke partijen en etnisch-religieuze bevolkingsgroepen.

(O) Teneinde de besluitvorming en effectiviteit van de IGC te verbeteren is uit haar midden een 'kernkabinet' van negen personen benoemd, waarvan de leden roulerend per maand het voorzitterschap van de IGC bekleden. De etnisch-religieuze achtergrond van de negen leden weerspiegelt de getalsmatige verhoudingen binnen de Iraakse bevolking. Het gaat om vijf shi'ieten, twee sunnieten en twee Koerden. Omdat men het niet eens kon worden over een vaste voorzitter, is gekozen voor een roulatiesysteem op basis van de (Arabische) alfabetische rangorde van de voornamen.

(O) Tot de eerste taken van de IGC behoren het benoemen van ministers en het initiëren van het proces dat moet leiden tot een nieuwe grondwet. Tot aan de verkiezingen (planning voorjaar 2004) zal de IGC in functie moeten blijven. De benoemingen namen meer tijd in beslag dan tevoren was gehoopt. Maar inmiddels heeft de IGC wel een commissie benoemd die de procedures en uitgangspunten moet vaststellen voor het ontwerpen van een nieuwe grondwet en is een ministerraad benoemd.

(SC) De commissie heeft als opdracht na te denken op welke wijze een grondwetontwerp tot stand kan worden gebracht. Daarna zal het ontwerp zelf opgesteld moeten worden, maar hoe dat gestalte moet krijgen is vooralsnog onbekend. Wellicht dient hiervoor weer een nationale bijeenkomst georganiseerd te worden. Uiteindelijk moet de grondwet de basis vormen voor nieuwe verkiezingen, die tenslotte moeten uitmonden in de overdracht van de macht aan een nieuwe Iraakse regering.

(SC) De tweede belangrijke ontwikkeling rond de IGC is de benoeming van de nieuwe 25-koppige ministersploeg. In eerste oogopslag lijkt SCIRI de grote verliezer bij deze verdeling van ministersposten. Geen van de belangrijkste posities, te weten Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Olie en Financiën, wordt bekleed door een SCIRI-vertegenwoordiger. Weliswaar worden 13 van de 25 posten door een shi'iet bezet, maar het valt te betwijfelen of de grootste shi'ietische partij zich hiermee op den duur tevreden stelt. Wellicht heeft Abd al-Aziz al-Hakim gekozen voor kwantiteit (veel ministeries) en niet voor kwaliteit (geen zware posten).

(SC) Eén van de shi'ietische ministersposten wordt door de interim-gouverneur van Muthanna, sjeik Sami Abu Faris Azara al-Majun, bekleed. De benoeming van sjeik Sami tot minister van Werkgelegenheid en Sociale Zaken zal ten dele de vrees bij de bevolking van Muthanna wegnemen dat de provincie - net als in het verleden - een ondergeschikte rol binnen de Iraakse politiek gaat spelen. Dat Sami met deze post de onvrede vanwege het hoge werkloosheidspercentage (ca. 60%) in Muthanna op korte termijn zal kunnen wegnemen is onder de huidige economische omstandigheden echter vrijwel uitgesloten.

(SC) De CPA-vertegenwoordiger is in bespreking met sjeik Sami over zijn dubbelfunctie. De CPA-vertegenwoordiger heeft de voorkeur dat Sami zijn functie als interim-gouverneur opgeeft, maar Sami heeft al aangekondigd dat hij deze dubbelfunctie wil blijven uitoefenen. Hij wil deeltijd minister en deeltijd gouverneur zijn.

Opbouw nieuwe leger

(SC) De opleiding van de eerste eenheid van het nieuwe Iraakse leger nadert zijn voltooiing. Het is voornamelijk niet bekend wat deze militairen na die opleiding zullen gaan doen. Wellicht worden zij ingezet om de opleiding van de volgende eenheden te ondersteunen, maar om publicitaire redenen kan het bataljon ook onmiddellijk ontplooid worden. De symboolfunctie van een volledig Iraakse eenheid die mede zorg gaat dragen voor een veilige en stabiele situatie in het land kan erg groot zijn. Bovendien kan veel publiciteit bijdragen aan de rekrutering ten behoeve van de volgende eenheden. Veel publiciteit brengt echter het gevaar met zich mee dat deze eerste eenheid door anticoalitie elementen als een interessant doelwit voor aanslagen wordt gezien.

(SC) Het nieuwe leger zal gaan bestaan uit een noordelijke, centrale en zuidelijke divisie. De voor de Nederlandse inzet in Irak belangrijkste eenheid van het nieuwe leger is de zuidelijke divisie. Deze zal zijn hoofdkwartier vermoedelijk krijgen in Tallil, waar nu onder andere het Nederlandse Helidetachment ontplooid is. De opleiding van de zuidelijke divisie zal echter pas aanvangen in oktober 2004 en eindigen in november 2005. Alhoewel ontplooiing van eenheden van het nieuwe Iraakse leger in zuid Irak in het algemeen en Tallil in het bijzonder derhalve voorlopig niet wordt voorzien, moet er wel rekening mee worden gehouden dat er voor de legering van deze eenheden voorbereidingen getroffen moeten worden die hun weerslag kunnen hebben op de activiteiten en wellicht zelfs de ontplooiing van Nederlandse eenheden, het Helidetachment in Tallil in het bijzonder.

Openbaar optreden paramilitairen in zuid Irak

(SC) Al meer dan twee maanden dringen diverse shi'ietische politieke partijen en stammen er bij de coalitietroepen (CT) op aan om een meer actieve rol van hun milities in het bevorderen van de veiligheidssituatie in zuid Irak toe te staan. Zeker na de aanslag op de geestelijk leider Mohammed Bakr al-Hakim op 29 augustus 2003 in Najaf is deze roep sterker geworden. Verschillende partijen in zuid Irak zijn sindsdien bij elkaar gekomen om te bezien hoe zij kunnen samenwerken om door middel van bewapende patrouilles en *checkpoints* de veiligheidssituatie te verbeteren. Alhoewel de milities in deze goede bedoelingen lijken te hebben en zelfs op veiligheidsgebied op sommige locaties al samenwerken met de politie, is hun optreden niet in overeenstemming met het beleid van de CPA en coalitietroepen moeten derhalve optreden tegen de bewapende milities.

(SC) Binnen de MND(SE) is onlangs een plan opgesteld om deze milities te betrekken bij de veiligheidssituatie in het gebied van verantwoordelijkheid van deze divisie, waaronder ook de provincie Muthanna, alwaar het Nederlandse bataljon is ontplooid. Het plan voorziet allereerst de instelling van een coördinerend *Provincial Security Committee* (PSC), waarin naast vertegenwoordigers van de coalitie ook lokale hoogwaardigheidsbekleders zitting moeten nemen. Nadat een PSC is ingesteld kunnen zogenaamde *Local Security Forces* (LSF) opgericht worden. Deze dienen zich bezig te gaan houden met "neighbourhood security" en het is de bedoeling dat zij gevuld zullen worden met personeel van de milities.

(SC) Het betrekken van de lokale milities bij de veiligheidssituatie zal door de bevolking waarschijnlijk positief ontvangen worden. Op korte termijn kan het zeker een bijdrage leveren aan een meer stabiele leefomgeving in zuid Irak. De milities zullen echter door hun "legalisering" meer aanzien en macht verkrijgen, welke zij zouden kunnen gaan misbruiken. Daarnaast kan de mogelijkheid dat anticoalitie elementen infiltreren in de milities niet uitgesloten worden, waardoor de milities een regelrechte bedreiging jegens de coalitie kunnen vormen. Er bestaat eveneens onduidelijkheid in de positie van de LSF ten opzichte van de andere structuren op veiligheidsgebied die momenteel in opbouw zijn:

- het nieuwe leger,
- de politie, die langzaam maar steeds beter begint te functioneren,
- de grensbewakings- en douaneorganisatie, die zich momenteel nog in een vroeg stadium van oprichting bevindt en voorlopig nog geen invloed op de veiligheidssituatie uit zullen oefenen,
- de *Facilities Protection Service* (FPS), welke is belast met de bewaking van de vitale infrastructuur van Irak, en

- het *Iraqi Civil Defense Corps* (ICDC), die is opgericht om gezamenlijk met coalitie- en stabilisatietroepen op te treden tijdens patrouilles en dergelijke.

(SC) Wanneer de staatsstructuren op veiligheidsgebied goed gaan functioneren zijn de milities niet meer nodig. Het is nog niet te voorspellen of zij de dan verkregen voorrechten eenvoudig af zullen staan. De "legalisering" van de gewapende milities in Zuid-Irak lijkt, hoewel een positief effect op korte termijn wel verwacht wordt, vooral bedoeld om de criticasters van het veiligheidsbeleid van de coalitie wind uit de zeilen te nemen.